

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 11

*Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Правова держава: досвід, можливості,
механізми формування в сучасній Україні”,
м. Київ, МАУП, 24 квітня 2014 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 5 від 28.05.14)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ізнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
Ф. М. Медвідь, канд. філос. наук, проф.
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 11: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Правова держава: досвід, можливості, механізми формування в сучасній Україні”, м. Київ, 24 квіт. 2014 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2014. — 362 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Лисецький А. С. Аграрний ринок: нова парадигма розвитку	102	Соколовська К. М. Демократичні засади судової реформи гетьмана Павла Полуботка	148
Лисовский П. Н. Мудрость как континуум духовной безопасности в противодействии международному терроризму	109	Утвенко В. В. Правове регулювання розвитку житлово-комунального господарства: зарубіжний досвід та Україна	152
Литвиненко В. І. Громадянське суспільство як запорука миру в Україні	114	Христинченко Н. П. Вплив правової держави на процес управління науковою діяльністю в Україні	156
Медвідь Ф. М. Національна безпека Української держави: становлення та шляхи забезпечення	116	Бігдаш В. Д. Фінансово-економічні механізми асиметрії інформації при формуванні правової держави	161
Муравйов К. В. Юридичний аналіз законності Постанови ВР України № 757 “Про самоусунення Президента України від виконання конституційних повноважень та призначення позачергових виборів Президента України”	122	Бортник В. А. Особливості реформування судової системи в сучасній Україні	164
Низенко Е. І. Еволюція наукових поглядів на проблему безпеки підприємництва в сучасних умовах	127	Глушко Л. О. Психологічні особливості стилів управління в сучасних навчальних закладах	167
Пальм Н. Д. Необхідність правової підготовки фахівців соціальної сфери в українському суспільстві	131	Корінчевська І. А. Державне управління в галузі охорони здоров'я	171
Подгорна Г. В., Тьорло В. О. Інноваційний напрям імпоротної діяльності фірм на ринку 3D-принтерів	135	Котеньова О. В., Волобоєва Т. В. Особливості застосування адміністративно-господарського штрафу як виду господарсько-правової відповідальності	176
Корнієнко М. В. Місце ОВС в системі забезпечення економічної безпеки	138	Медвідь Я. Ф. Страхова справа в Україні в умовах незалежності	179
Попова А. В., Тьорло В. О. Економічні аспекти забезпечення організації імпоротної діяльності суб'єктів господарювання України на ринку банкоматів	140	Міхатуліна О. М. Державне регулювання господарської діяльності в сучасних умовах ринку	188
Радзімовська С. Ф. Державне управління в період політичної нестабільності	142	Савіовський М. Ю. Принцип субсидіарності: теоретико-методологічні можливості	191
		Савіовський С. Ю. Шляхи вдосконалення нормативно-правового забезпечення державної мовної політики	197

ЕВОЛЮЦІЯ НАУКОВИХ ПОГЛЯДІВ НА ПРОБЛЕМУ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Становлення і розвиток української державності, вип. 11, с. 127–130

Головною діючою основою ринку в недержавному секторі економіки, побудованій на конкурентних засадах, є підприємець. Унаслідок посилення економічної конкуренції в Україні, а також відсутності сприятливого клімату в підприємницькому середовищі, створюються умови для виникнення різноманітних загроз економічній безпеці підприємництва і держави в цілому. Отже, виходячи з цього, можна стверджувати, що економічна безпека підприємництва є невід'ємною складовою економічної безпеки держави.

З погляду на сказане, на основі з'ясування сутності поняття забезпечення економічної безпеки підприємництва у контексті організаційно-правових методів усунення потенційних загроз життєво важливим інтересам підприємців в економічній сфері визначимо деякі аспекти, які потребують наукового аналізу.

У літературі механізм забезпечення економічної безпеки підприємництва визначається як сукупність організаційно-правових, режимно-охоронних, технічних, технологічних, економічних, фінансових, інформаційно-аналітичних та інших методів, спрямованих на усунення потенційних загроз та створення

умов для забезпечення ефективного функціонування суб'єктів підприємницької діяльності в економічній сфері відповідно до їх цілей та завдань [1].

Ми поділяємо цю точку зору. Аналіз сучасного стану системи недержавної безпеки підприємництва в Україні свідчить, що на сьогодні структура типових власних служб безпеки, що створюють суб'єкти підприємницької діяльності, вже склалася. Її основу становлять підрозділи, до функцій яких входять:

- конкурентна розвідка, контррозвідка;
- фізична безпека персоналу;
- протипожежна безпека;
- рекламно-пропагандистське забезпечення діяльності суб'єкта підприємництва;
- захист засобів зв'язку, комп'ютерних систем та інших комунікаційних мереж.

Проблема забезпечення захисту прав і законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності нині набула особливої значущості. У державі в законодавчому порядку вжито комплекс заходів, що регулюють відносини у сфері підприємницької діяльності. Проблема забезпечення безпеки підприємництва в Украї-

ні висуває на перший план питання ефективності захисту інформаційних ресурсів організацій та установ [2].

Загальні засади державного регулювання підприємницької діяльності законодавчо закріплені у ст. 42 Конституції України. На конституційному рівні вперше закріплено право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом.

Перед тим як перейти до розгляду питання про захист інформації у сфері підприємницької діяльності, варто з'ясувати, у чому взагалі полягає суть проведення цілеспрямованих таємних активних операцій, спрямованих на отримання інформації, що захищається.

Забезпечення успіху в роботі по захисту відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю, залежить від глибокого і всебічного знання сучасних можливостей її таємного отримання. Для дій з незаконного збирання пошукувачами конкурентно-важливої інформації характерне використання негласних методів і технологій [1].

Саме про процес пошуку й отримання конфіденційної інформації суб'єкта господарювання і банківської таємниці з використанням заборонених методів, а також створення підприємствами різних організаційно-правових форм відповідної системи правового, організаційно-технічного захисту комерційної таємниці і режиму доступу до неї йтиметься далі.

Злочинне збирання комерційної таємниці може здійснюватися із застосуванням таких дій: підкупу, оплатного придбання корисної конфі-

денційної інформації, її перехоплення за допомогою приладів електронної апаратури; визначення обсягів послуг, виробництва товарів, виробничих потужностей; розпитування осіб, які мають доступ до таємниці, та підслуховування розмов про такі відомості; викрадення документів; фіксування відомостей, що становлять комерційну таємницю підприємства, використовуючи для цього приховувану фото- та відеозйомку; прослуховування телефонів тощо.

Для глибшого осмислення методів негласного отримання інформації варто розглянути деякі серед них.

Аналіз практики застосування розвідувальних методів свідчить про те, що успішне їх використання багато в чому залежить від правильного вибору, в кожному конкретному випадку, адекватних пристроїв, електронної апаратури, а також форм поведінки пошукувачів конкурентно-важливої інформації.

Відомо, що застосування радіорозвідувальних систем виявлення витоку інформації через канали паразитного випромінювання дає можливість з'ясувати наявність маскуючого випромінювання в ефірі. Це свідчить про те, що в приміщенні встановлені засоби радіопротидії, а тому унеможливується застосування закладних пристроїв для підслуховування.

Проте, виявлення за допомогою радіоелектронних засобів розвідки спеціального генератора перешкод дає підстави дійти висновку про наявність у цій установі секретів, що приховуються на професійному рівні.

Характеризуючи цей аспект, не можна не вказати на фізичні принципи роботи закладних прослухову-

ючих пристроїв. Серед наявних нині засобів технічної розвідки розглянемо прилад-стетоскоп, який працює на основі принципу вібрування. Зазначимо, що кожному способу обміну інформації притаманне своє середовище.

Доречно сказати, що стетоскоп використовують для прослуховування крізь товсті стіни.

Максимальна товщина перегородки з цегли, бетону, сталі може досягти 50 см. Річ у тім, що одним з доволі розповсюджених каналів витоку інформації є акустичний канал, який утворюється за рахунок впливу на елементи і конструкції будівель, вібрації.

Механічні коливання стін (перекриттів, стелі, підлоги, вікон, коробів вентиляційних систем, труб систем опалення, водопостачання, кондиціонування та ін.), що виникають в одному місці, передаються на значні відстані майже не загасаючи. Поширення звуку в жорстких середовищах має назву “структурний звук”.

Вплив звукового тиску на перешкоди, які виникають на шляху звукових хвиль, викликає їх вібрацію в рамках смуги звукових частот (у межах від 100 до 6000 Гц).

Під впливом акустичних полів електронна схема стетоскопу перетворює смугу звукових частот у струм звукової частоти. Далі електричні сигнали, промодельовані голосовою інформацією (акустичним полем), надходять з датчика на пристрій передачі інформації, який складається з підсилювача і блока обробки сигналів.

До арсеналу заборонених законом протиправних методів злочинного

збирання комерційної таємниці належать дії, які здійснюються з метою таємного отримання інформації у процесі проведення бесід з людьми, які є джерелом відомостей із розряду комерційних секретів.

Теоретичне поняття спілкування — це специфічний вид людської діяльності, об’єктивне явище комунікативної культури, засіб інформаційного обміну. Проблема спілкування від самого початку її виникнення користувалася посиленою увагою спеціалістів психологічної науки, фахівців з розвідки.

У шпигунській термінології технологія таємного отримання інформації має назву “витягування інформації” за допомогою прийомів соціотехніки [3].

Застосування технології таємного отримання інформації у процесі проведення бесід з людьми, які володіють конкурентно важливими відомостями, передбачає маскування мети розмови.

Проведення розпитування осіб, які мають доступ до таємниці, будуються на попередньому встановленні і застосуванні надалі окремих характеристик співрозмовника, у тому числі, звичайних схильностей, рівня інтелекту, способу мислення, нездатність повністю і в усіх деталях контролювати свою поведінку та висловлювання під час бесіди, марнославства, хвалькуватості, балакучості тощо.

Проникнення у сферу промислового (комерційного) шпигунства сучасної апаратури для добування протиправними способами таємної інформації конкурента (комерційної таємниці), а також застосування

інших незаконних дій щодо збору інформації негативно впливає на бізнес.

Один із шляхів протистояння загрозам інформації — це почати впроваджувати організаційно-технічні заходи захисту інформаційної системи підприємств, організацій та установ.

Література

1. *Попович В. М.* Економіко-кримінологічна теорія детінізації економіки: Монографія. — Ірпінь: Акад. держ. податкової служби України, 2001. — С. 72.
2. *Ліпкан В. А.* Навчальний посібник. — К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. — С. 89.
3. *Низенко Е. І.* Організаційно-правове забезпечення, формування та реалізація державної політики в сфері безпеки підприємництва // Приватне право і підприємництво: Зб. наук. праць. Вип. 3, 2003. — К.: Наук.-досл. ін-т приватного права і підприємництва. Академія правових наук України, 2003. — С. 79–84.